

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XLIX):

Cum se recunoaște un patriot? – O nouă epocă de cultură –
„Voltaire al românilor” – Până unde răsună graiul acestui neam?

**Fără idealuri nu e luptă
și fără luptă nu e nici literatură**

1918 - 2018
100
Marea Unire
si
Tribunismul

Grupări literare și idei politice
Un om e pregătit pentru lupta vieții când cunoaște viața din jurul său și când se cunoaște pe sine ...
Sextil Pușcariu

Noi cu literatura astăzi nu mai stăm în mijlocul istoriei noastre, nu stăm nici în mijlocul tradițiilor noastre, nu stăm mai ales în mijlocul poporului nostru ...
G. Coșbuc

Spre unitatea statală a poporului român Nicolae Iorga - "Voltaire al românilor"

Sărbătorirea zilei de 1 Decembrie - de centenar - a unit românii, întreaga mass-media dovedind maturitate și valorificând evenimentul prin cultivarea unui sentiment unic. pe care fiecare român ar trebui să-l aibă din naștere, din familie sau din educație: dragostea de țară. Dragostea de patrie - *patriotismul* - se definește ca legătura emoțională cu țara și națiunea, în care fiecare s-a născut, o legătură ce definește și o atitudine civică, ce ar trebui predată în fiecare școală. Motivele legăturii pot fi culturale, politice dar și etnice, noțiunea neputând fi confundată cu xenofobia și naționalismul. În timp ce în multe țări, în fiecare dimineață școlarii cântă imnul național, asistând la ridicarea drapelului, în România ultimelor decenii cultivarea patriotismului a fost abandonată, rezultatul fiind elocvent: exodul și depopularea.

Istoricul Nicolae Iorga (1871-1940) afirma că: «un patriot se recunoaște prin faptul că iubește, respectă și caută să adune și să îmbunătățească tărâmurile și oamenii, pe când un șovinist urăște tot ce nu-i seamănă și dezbină oamenii». În dezbaterile publice a Centenarului, puțini istorici au evocat rolul enciclopedistului Nicolae Iorga, un adevărat filosof al istoriei, George Călinescu afirmând că acesta a jucat în cultura românească – în primele decenii ale sec. XX - „rolul lui

Voltaire”. În ultima parte a liceului a aderat la grupul literar conservator „**Junimea**”, devenind treptat un puternic activist de centru dreapta și militând în „Liga pentru Unitatea Culturală a tuturor Românilor”. În lucrarea „**Spre unitatea statală a poporului român**”, Vasile Netea scria: «Crezul lui N. Iorga cu privire la necesitatea adâncirii luptei pentru unitate a fost mărturisit la 18 mai 1903 prin articolul „**O nouă epocă de cultură**”. „Avem – scria marele istoric – visul de unire națională în aceeași formă politică (dar) îl legănăm în vorbe și nu-l chemăm la noi prin fapte, hotarele mai sînt încă hotare pentru cultura noastră. Ne dorim uniți la un loc și nu ne cunoaștem nici acum. Conducătorul „**Sămănătorului**” milita pentru o cultură națională „dintr-un hotar al românimii pînă la altul”, pentru scrierea și răspândirea de cărți românești „pînă unde răsună scrierea și răspândirea de cărți românești „pînă unde răsună graiul acestui neam”. Ecoul articolului a fost imens. Din toate părțile pămîntului românesc încep să se îndrepte spre redacția „**Sămănătorului**” periodice provinciale, broșuri scrise de autori necunoscuți, dări de seamă despre adunări culturale și spectacole artistice, înființări de biblioteci și muzee, revista avînd pentru toate un cuvînt de bună primire, o apreciere sau o dojană, tendința sa fiind o amplă culturalizare națională.» Vasile Netea prezenta și începutul revistei: «În jurul „**Sămănătorului**”, revistă înființată de Al. Vlahuță și George Coșbuc, foștii conducători ai publicațiilor „**Viața**” și „**Vatra**”, cu sprijinul lui Spiru Haret, ministrul Instrucțiunii publice, s-a strîns cel mai mare număr de scriitori transilvăneni întîlniți pînă acum la o revistă transcarpatină. Unii dintre ei, ca I. Slavici, G. Coșbuc, Ion Gorun, Constanța Hodoș, Maria Cunțan, Maria Cioban, Ilarie Chendi, Ecaterina Pitiș, Z. Bârsan, aveau o mai veche activitate literară, în timp ce O.Goga, I.Agârbiceanu, Gh. Stoica, I.U. Soricu, Ion Borcea ș.a. se aflau la începutul afirmării lor. Pe lângă scriitori apar și unii istorici literari, istorici și geografi ca Gh. Bogdan-Duică, Al. Lapedatu, Gh. Munteanu – Murgoci. Prezența la „**Sămănătorul**” a atîtor scriitori de peste Munți se explică și prin faptul că în redacția revistei au funcționat ca redactori, în primii ani, pe lângă G. Coșbuc, M. Sadoveanu, Șt.O. Iosif, Ilarie Chendi și I. Scurtu, iar mai târziu A.C. Popovici (1908-1910).».

Remarcînd că toți au fost tribuniști - la Sibiu și Arad - consemnăm ideile directe ale revistei, în viziunea nemuritorului Coșbuc: «Noi cu literatura astăzi nu mai stăm în mijlocul istoriei noastre, nu stăm nici în mijlocul tradițiilor noastre, nu stăm mai ales în mijlocul poporului nostru: „**Fără idealuri nu e luptă și fără luptă nu e nici literatură**”; „Am rupt firul tradițiilor, ne batem joc de credința strămoșilor, luăm în deșert instituțiunile țării și așezămintele ei, rîdem în pumni de asperațiunile naționale și importăm în literatură (...) – câte și mai câte bolnave idei și cu totul străine spiritului românesc». Alexandru Vlahuță, explica în articolul „**Cărți pentru popor**”: «Icoane din trecut, întîmplări vitejești, isprăvi din acelea care-ți înalță sufletul, scene din viața de la țară, pilde și învățături sănătoase date într-o formă atrăgătoare, puterea providențială a unui primar ideal, a unui proprietar, a unui preot, a unui învățător – așa cum îl visăm și cum ar trebui să fie oamenii aceștia – bunătatea, jertfele, munca și izbînzile lor, întrupate în povestiri calde, sugestive, așa ca cititorul să se simtă mișcat ca de lucruri văzute aieva și să capete îndemnul de a-și aduce și el partea lui de bine pe lumea asta, de a se face și el folositor cu ceva țării și neamului lui”. Scriitorii sînt chemați să-și facă „datoria”, să lupte împotriva importului de idei, a coruperii limbii prin împrumuturi

străine. Contestând simbolismul, revista încurajează acele producții care proslăvesc „marea viață a poporului” român, trecutul lui glorios, „frumusețile acestui pământ”, etc».

Relația dintre cultură și politică, era explicată, pe înțelesul tuturor, de istoricul literar și filologul, acad. Sextil Pușcariu (1877-1948) în articolul „**Grupări literare și idei politice**”, apărut în **Tribuna** nr. 30 din 8/12 februarie 1912: «Un om e pregătit pentru lupta vieții când cunoaște viața din jurul său și când se cunoaște pe sine. Deoarece însă viața ascunde în sine taine nestrăbătute și surprinderi neprevăzute, deoarece adesea vedem că imposibilul de ieri devine astăzi posibil și, invers, nădejdiile noastre cele mai temeinice se spulberă în fața unui accident neprevăzut, cunoașterea vieții se va restrînge în limitele unor experiențe adunate cu înțelepciune și în trezie neîncetată de a putea apuca prilejul binevenit. De aceea condiția a doua devine cu atât mai însemnată: cunoașterea de sine. A calităților și a lipsurilor, a forțelor și a slăbiciunilor proprii. Cunoașterea părții mele slabe mă va face de a mă resemna în parte în aspirațiile mele, de a potoli rîvna înnăscută în fiecare om de a atinge înălțimi mai presus de firea mea, dar în acelaș timp mă va face să caut să mă întăresc din partea unde știu că sunt vulnerabil, să muncesc spre a acoperi lipsurile cu care m'am născut. Conștiința forțelor și a calităților mele îmi va da dimpotrivă puterea forțelor să intru în luptă, să-mi formeze un ideal care chiar dacă întrece puterile mele momentane, fiindcă vreau cu tot dinadinsul a'l ajunge, simt că mă pot apropia de el.

Același lucru se poate spune și despre un popor și mai ales despre poporul nostru românesc. Viața noastră va fi așa cum o vor alcătui-o împrejurările externe și așa cum ne-o vom plăzui noi înșine. Spre a fi pregătiți pentru viitor, trebuie să urmăim, povățuiți de experiența ce ne-o dă istoria și veșnici treji la surprinderile ce le pot aduce ziua de mâine, politica noastră așa zisă externă. Să menținem legăturile și prietenii pe care le socotim favorabile și resemnându-ne de-a vrea cu tot prețul „mai binele” să căutăm să pregătim „binele” pentru care în fiecare moment poate sosi, pe neașteptate, momentul oportun. În acelaș timp însă să ne pregătim pentru viața noastră internă, să întrebuițăm forțele și aptitudinile noastre pentru o întărire neconținută, să ne cunoaștem slăbiciunile, spre a le putea îndrepta. Căci nu e voie să uităm un lucru: alianțele și prietenii pe cari le căutăm înafară, le vom afla cu atât mai ușor, cu cât ca aliați reprezentăm o forță care la un moment dat poate să și ofere, nu numai să ceară».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redactia', and 'Tipotrib'. Below this is the Tribuna logo with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. To the right of the logo are several advertisements, including one for 'NOUL Supeco Sibiu' and another for 'ANGAJEAZĂ LUCRĂTOR UNIVERSAL RECEPTIONER MARFĂ'. A red navigation bar contains various category links: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The main content area displays the article title '2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (XLIX):' by Marius HALMAGHI, published on 02.12.2018 at 23:17, with 130 views and 0 comments. There are social media sharing buttons for Facebook, Twitter, and LinkedIn, and a search bar at the bottom right.

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xlix-140112.html>